

MAGYAR KURIR

Indult Bétsból, Kedden Oktober' 22. dik napján, 1816. dik esztendőben.

Algiri a.

Irtuk volt, hogy az *Algiriai Dey* való alkunak megkötötése tovább haladott volt valamivel, mint kellett volna, mellyre az adta az alkalmatosságot, hogy a' Dey két *Spanyol* foglyot nem akart kiadni, azal mentvén magát, hogy adósok. Végre béizent hozzá Lord *Exmouth*, hogy így is tsak adja - ki őket, mert megfizeti ő érettek a' mivel adósok. Nem lévén e'szerént semmi több fogása a' *Deynek*, így szollott a' maga *Divánjához* (Ministereihöz) — "Éppen a' nyakamra lépett, már mit tehetek?" — 's ezzel a' két *Spanyol* foglyot is kiküldvén, így készült-meg végre a' békeség.

A' *Párisi Gazette de France* írja, hogy az *Anglusok* által özszerongáltatott *Algiriai* sántzok és bástyák ismét kezdenek a' magok omlásaik között felemelkedni, 's kézzel lábbal rajta vannak mindenek, hogy nem soká még a' nyoma se lássék annak, hogy a' város ostromoltatott volna. A' Dey még meg nem szünt a' fejeket egymásután mind azoknak elüttetni az *ármádájánál*, kikről azt gondolja, hogy valami árulást követtek-el ellene. Már sok olyanokra talált, kiket hosszúállásának e'képpen feláldozott; 's még a' nép is kedveleni látszik ezen kegyetlenkedést. A' sántzokat és bástyákat a' maga katonái által épített a' *Dey*, 's a' lakosoknak is ígérte tett, hogy az ő házaikat is a' katonák által fogja felépíttetni. Szüntelenül a' munkások között fo-

rog, tsak közönséges öltözetben ugyan, de fegyveresen. Azoknak a' tisztjeinek, a' kik magokat ezen ostromoltatás alatt jól viseltek, nagyon kedvez. Még az *Anglus* hajóknak onnét lett elevezése előtt (mint mind ezeket a' nevezett *Frantzia* újság erőssíti) egy proklamátziót intézett *ármádájához* a' Dey; a' proklamátziót a' templomban olvastatta-fel: ő maga pedig az özsze rontatott *battériák* között a' legrongyosabbnak tetejére felállván, ilyen beszédet intézett onnét a' néphez és a' körüllette álló tisztkehez: —

„Nem, nem győztettünk mi meg! Az ellenség olyan fegyvereket fordított ellenünk, a' mellyek előttünk esmeretlenek, néki pedig tulajdonai. Közöttünk némely semmire kellő emkereket, ígéretei és aranya által eltsábított (magához bódított). De, ki az az igazi *Afrikai* ember köztetek, a' ki olyan gazdagságra vágyodna, a' melly nem az ő bátorságának gyümöltse volna? Mi aláírjuk a' békeséget, de ditsősséggel tselekeszszük azt; 's ha a' mi ellenségeink ezen napon a' rajtunk való győzedelmeskedésnek innepét celebrálják, innepeljük-meg ezt mi is úgy, mint azon napoknak egygyikét, a' mellyeken ellenségünknek legtöbb kárt tettünk! Katonák és te hérosokból álló nép! El ne felejtkezzetek soha a' ti őseitokről; ezek élnek, és élni is fognak örökké, 's a' tulsó partokon lakó népeknél örökké bésültetni fogaz emlekezetek. Ezeknek a' népeknél végek van mikor meghalnak, 's ezek tsak hamar elmúlándó Hatal-

masságok; a' ti népeteket ellenben tsak szempillantatokig alattja-el a' halál, 's éppen ily hamar feltámad az. Meg kell néktek jutalmaztatni nemtsak hátorságtokért, mert az néktek természetszerént való virtusotok; hanem azoknak is meg kell jutalmaztatni, a' kik köztetek az ágyuztatás által megkárosítottak, " —

Még a' kikötőhelyben volt, így szoll a' *Gazette de France*, az Ánglus hajós sereg, mikor a' Dey ezen beszédet a' néphez tartotta, a' melly ennek hallására örvendező kiabálásra fokadott, a' Dey' köntösit tsókolta, 's több e'félék.

Nagy Britannia.

A' békességből következett nyavaja, így szollanak némely Londoni írók, az *Amérikába való kivándorlás*, a' Nagy Britanniai lakosokba is annyira beléjek kapott, hogy a' *Ney-Yorkban* lévő Ánglus Konzúl jónak találta a' *Londoni* újságírókhoz írni, 's ezek által kihirdettetni, hogy azok, a' kik hazájokat el hagyván oda vándorlottak, ezereknként bujdokolnak ide 's tova, minden segedelem nélkül az Amérikai vidékeken, úgy hogy ő hozzá tsak egy hétnek lefolyta alatt 10 Ánglus, 8 Skotziai, és 76 Irlandiai emberek folyamodtak légyen, azért, hogy szerezzen nékiek módot a' visszamenetelre, hanem ő nem segethétvén rajtok, tsak a' *Felső Kanadába* való általmenetelre adott néhányaknak passust, a' hol könnyebben megélhetnek.

A' Ministerium' újságának a' Kirirnak, melly egy időtől fogva azt kezdette vala hirdetni a' Ministerium' kedveszerént, hogy az Ángliai fábrikák ismét kezdenek virágzó állapotjokra vissza térni, más újságok ellenmondanak. Azt mondja a' *Glasgowi* újság, hogy az is tsupa mese, a' mit nem régen erősített a' nevezett Kurir, hogy az *Edinburgi* kikötőhelybe tsak egy nap' 35 hajók eveztek volna bé, mert egy egész hét alatt nem evezett - bé tizenháromnál több.

Némely *Londoni* újságok ismét nagyon magas hangon kezdenek beszélteni az Amérikaiknak *Nápolyhoz* való kivánságairól *Lampadosa* szigete eránt. Azt, hogy valami jussok lehetne az Amérikaiknak ilyen kivánságra, átaljában tagadják a' *Londoni* írók; sőt azt is erősítik, hogy, még ha meg vásárolnák is az Amérikaik a' nevezett szigetet a' Nápolyiaktól, az Európai Hatalmasságok 's ezek között nevezetesen *Anglia*, még így sem fognak meg engedni azt, hogy az Amérikaik itt magoknak valamely megállapodásra való helyet szerezzenek, mivelhogy a' Középtengerhez semmi olyan Hatalmasságnak nem kell semmi befolyásának lenni, a' melly az *Atlanticum* tengerentúllakik, minthogy külömben megzavarodhatna az Európai politikai fontbéli egyenlőségnek mértéke.

Most a' *Londoniak*, sőt egész Nagy Britannia' 's Irlandia' figyelmetességét a' Londoni Lordmáyor (Polgármester) választás vonta magára, a' melyről így írnak *Londonból* Oktober' 4-dik napján: —

„Ennek előtte *Londonban* minden választás és egyéb politikai kérdésekre, Polgármesteri 's Parlamentomi képviselőválasztásokra nézve, mellyeknek voksolás által kell meghatároztatni, örökké a' Ministériális részen lévőek szoktak volt az erősebbek lenni, úgy hogy a' Ministerek' részén lévőek örökké voltak két vagy három annyin is, mint az ellenkező részenlévők. Most éppen megváltozott a' dolog; ma már 6-dik napja, hogy foly a' Lordmájorra való voksolás. Smith, kit a' Ministerek akarnának választatni, még eddig tsak 1007 voksot kapott, az ő két vetélkedő társai közzül pedig *Wood*, a' tavalyi Lordmáyor, 2452; a' másik pedig, egy *Combe* nevű hasonlóképpen a' Ministerekkel ellenkező részen lévő ember, 2244 voksokat kaptak, pedig ez az utolsó nyilván kihirdettette, hogy ő ha reá menne is a' voksok' többsége, még sem fogná felvállalni ezen hivatalt. Nem kell gondólni, így szoll a' tudósító, hogy ezen választás'

dolghoz a' nép' sepreje is hozzá szollhatna; tsak azoknak a' Londoni előkelőbb és valóságos polgároknak van szavok chez, a' kik valamely mesterségnek vagy kereset' nemének folytatásához, hét esztendeig való tanulói időnek valóságos kiállása 's minden azután adók' nemeinek a' magok tzehek-nál való lefizetése által jutottak hozzá. A' voksolók tsak szoros megvizsgáltság után bortsáttatnak-bé oda, a' hol a' voksolók laistromába a' nevek béirattatnak. Az alacsonyabb nép tsak alatt a' bóthajtás alatt lármáz és tréfálgodik addig, míg fenn a' véghetetlen nagyságú szalában a' voksolás' munkája annak módja szerént foly. Jaj volna annak a' betületes embernek, a' ki történetből az alatt lármázó, igazi por sereg közzé találna vetődni: ha életben jőne onnét ki, örvendhetne, de ha az Zsebeiben lenne valami, azt onnét bizonyosan ki nem hozná. —

„Ha a' lakosok egyszer a' választást a' voksolás által elvégezték, még a' dolog azután a' Londoni 26 Aldermánok (Senátorok) eleibe megyen megerőssítettés végett, a' melly környűllállásokhoz képpeszt már most ily kérdések forognak-fenn Londonban, még pedig nagy fogadások alatt: — Valyon meg fogják-é az Aldermánok, a' kik most minnyájan a' Ministerekkel tartó emberek, erőssíteni *Woodot*, ha a' voksolók többsége végig mellette marad? Vagy pedig nem úgy fognak-é tselekedni véle, mint a' Parlamentum tselekedett volt hajdan a' híres *Wilkes* sel, kit a' Londoniak a' magok képviselőjökké választván, a' Parlamentum még is *Luttrell* tette-bé helyette a' maga tagjai közzé? Valyon a' mostani Londoniak nem fognak-é ezen esetben úgy tselekedni, mint az őseik tselekedtek volt, kik a' magok *Wilkes*eket másod ízben is választván, végezetre is kényszerítették a' Parlamentumot az ő befogadására? Én úgy itélek, így szoll az író, hogy az *Aldermánok* nem fogják a' lakosok' elméjének mostani nyúghatatlanokodását még az által is jobbanfel ingerelni, hogy *Smithet* ily mesterség

által iparkodnának a' Ministerek' kívánságára Lordmájorrátenni, hogy *Woodot*, azért, hogy tavaly Lordmájor volt, kiszorítván, *Combe* pedig azt önként fel nem válolván, így osztán szükségesképpen *Smithre* kellenne annak szállani, 's a' többi. —

„Mind ezek a' környűllállások azt mutatják, így végzi szavait az író, hogy a' Londoni polgárok' gondolkodása nagyon megváltozott; *Demokrataságra* fajultak-el (népgondolkodásuakká lettek). Hogy valyon nem soká a' Parlamentumi tagoknak választásokor is ily indúlatot fog-é mutatni *London* városa, 's ezen *Nemzeti Senatusba* is bé fog-é egy pár ilyen népgondolkodású képviselőt taszítani, már nem tréfa tanakodás forog-fenn ezeránt is némelyek között, 's a' Ministeri részen lévő újságlevelekben már erről is szomorú előemlékezések (anticipálgatások) taláttatnak. A' mi egyebé-ránt itt ezt a' Londoni Polgármesterválasztásbeli vetélkedést illeti, e' még tsak türehető, azért, hogy miat feljebb megjegyzők, itt legalább tsendességgel foly a' munka: de másképpen van ám a' dolog *Gloucesterben*, a' hol éppen most a' Parlamentum' alsó házába választanak egy tagot, 's itt is egy *Reformátor* vetélkedvén a' régi jó rendtartásoknak vagy visszaéléseknek egy barátja ellen, kedvekre ütik verik érettek egymást az emberek. — „Végezetre tsakugyan a' *Kékek*, a' Ministeri részenlévők foglalák-el (így szoll a' *Gloucesteri* újság) a' tanátskozó szalát. A' *Sárgák* közzül (ezek a' népgondolkodásuak) nyoltzat vittek a' betegek' házába, úgy elverték őket. Itt azonban mint látszik a' számokra nézve igen egyforma erővel bírnak a' *Kékek* és *Sárgák*, hanem, ugyan iparkodnak az utolsók, hogy számjokat nevelhessék; tegnap és ma minden vidékekről egymást érve mentek a' sárga bokrétás választókkal tele postakotsik *Gloucester* felé; még *Londonbol* is gyűjtöttek magok mellé verbunkosokat. Még a' kalapjokon is e'féle jelentésű irás

volt a' sárga bokréta mellett, hogy nem fizetik ők többé a' *Sine-cura* hivatalokat. —

Hogy a' *Londoni* Polgármesteriválasztásra ismét vissza térjünk, erről szükséges leszén még a' régibb tudósításokból - e' következmendőket megjegyezni: —

„A' II-dik *Károly*, vagy inkább a' III-dik *Wilhelmus*' idejétől fogva nem történt az, hogy *Londonban* valaki égyvégtiben két esztendeig viselte volna a' Polgármesterséget. *Pilkington* három esztendeig választották a' II-dik *Károly* idejében azért, hogy néki azt az öldöztetést 's kárvallást, mellyet ő ezen Királytól szenvedett, az által akarták kipótolni a' *Londoni* polgárok. Ez a' Király minden privilégiumaitól megfosztotta vala *London*t. *Wittington*, kiről azt mesélték a' *Londoniak*, hogy egy esmeretlen szigeten egy matska' segedelme által véghetetlen kintsre találván azután mint Lordmáyor a' *Londoni* szegényeket abból segéllette; 's a' *Gráhamok*, kiket a' magok jótéteményeikről a' *Londoniak* még ma is emlegetnek, 's a' kik véghetetlen fundációkat tettek; 's *Bekford*, a' kit bátor Lordmájornak neveztek azért, hogy a' Királynak szemtűlszemben és szinlés nélkül eleibe terjesztette azt, hogy nem jól foly a' Státus' gazdálkodása, meg nem nyerheték azt, hogy egymásután két esztendőre Polgármesterekké választattak volna. Most egész *London* buzgásban látszik lenni a' maga tavalyi Polgármestere *Wood* mellett, hogy őtet ismét azza neveztethessé. Mindenek megvallják felőlle, hogy igen munkás ember: hanem, hogy mitsoda politikai gondolkodású ember legyen, ezt ő leginkább akkor mutatta-ki, mikor tavaly Polgármesterré tétettetvén, a' város' házánál a' béiktatáskori szokott vendégséget adta, a' mellyen, mint hivatalosok, a' Princzek 's minden Ministerek és külső Követek jelenlétén, ő úgy ékesította-fel ezen alkalmatosságra a' vendégeskedő szálát, hogy a' nagy embereknek mejképeikkel rakatta-meg azt csoportosan, 's úgy intéztette-el, hogy

az egygyik csoportban *Harmadik György* (a' mostani beteg alméjú Király), a' *Régens Princz*, *Wellington*, *Nelson*, *Blücher*, *Cromwell*, és *Bonaparte* valának helyheztetve. Ezt a' különös összeválogatást néki igen rossz neven vették. Eleitől fogva meg volt *Ángliában* az a' szokás, hogy ha valamelyik Lordmáyor' idejében valami oly környülműködés előfordult, hogy azért néki személyesen kellett béműtatni az Urakodónak a' jó szerentsevánást, tehát ilyenkor minkenkor Barوناتussággal szokta volt az uralkodó a' Polgármestert megtisztelni. *Wood* is adott vala-bé a' koronaörökös *Charlotta*' férjhezmenetelekor a' *Régens Princz*nek a' *Londoni* polgárság' nevében egy ilyen jó szerentsevánó köszöntést, de semmi *Barوناتusságot* nem kapott érte. *Wood*nak ezen megtiszteltésbéli elmellőztetését tehát már most azzal akarja a' népgondolkodással bíró 's revolúziós hajlandóságú rész megboszszólni, hogy a' Ministerek által jóváltatott *Smithet* kiszorítani iparkodik a' Lordmájori fényos poltzról, 's *Woodot* akarja másodsor is választani. A' mi a' másik *Candidatust*, *Combét* illeti, ez is a' nép' kedveszerént való ember ugyan, úgy hogy a' régibb időkben, azért, hogy ő is Serföző, némelykor tsufyságból némelyek *Santerrének* is neveztetett; hanem ez koros és beteges volta miatt fel nem valólhátja ezen hivatalt, minthogy erre igen talpra esett ember kívántatik.“

Nottinghamban nem régen valami politikai gyűlést tartvan mint hallatik valami 5000 emberek, kérelmet készítettek a' *Régens Princz*hez, azeránt, hogy a' Parlamentot hivattassa össze, a' Katonaságot kevesítse, 's a' *Sine-Cura* hivatalokat töröltesse-el, 's több e'félék.

Frantzia Ország.

A' Király ilyen kerülő irást botsátott a' *Frantzia* országi Érsekekhez és Püspökökhöz: —

„Januarius 21-dike egész Frantzia országban gyásznap és ájtatosságnak napja vala. A' mi nepeink az oltárok' lábainál észszeseregelve, mélyen megilletődtek a' legjobb 's legszerentsétienebb Monarkha utolsó akaratjának felolvastatása által. Oktobernek 16-dik napja, a' melly éppen oly nagy mind keserves emlékezetű nap, hasonló közönséges engesztelő ájtatosságok által innepeltessék-meg. A' mi akaratunk tehát az, hogy ezen a' napon a' meghalozott *Mária Antonia* Királyné emlékeztére az országnak minden templomaiban közönséges istentiszteleti ájtatosságok tartassanak, melyre Érsekséged (vagy Püspökséged) minden polgári és katonai tisztviselőket hivattasson-meg. Nem akarjuk, hogy semmi prédikációk vagy halotti beszédek tartattassanak, csak azt akarjuk, hogy a' prédikáló székekből az a' szívre ható és felséges irás felolvastassék, a' melly mint valamely tsudatétel által találtatott-meg, és a' melyben ez a' Fejedelemaszszony a' maga halála előtt néhány órákkal azokat az érzékenységeket kifejezte, a' mellyek a' Religió által egy Legkeresztényebb Királynénak 's legnyájasabb anyának szívében felferjesztethetnek. Minthogy ezen irásunknak ennél egyéb célja nintsen, tehát kérjük istenünket, hogy a' maga szent és méltó gondviselete alatt tartsa meg Érsekségedet (Püspökségedet). Költ a' Thüillériában, Oktober' 9-dikén, 1816 ban.

„Lajos.

Londoni újságokban írják, hogy *Montehena* úrnak, a' *Szent Ilona* szigetén lévő Frantzia Biztosnak tudósításai szerint, *Bona-*

parte nagyon testesedik, napjában 4 és 5 órát ír, 's azon a' helyen, a' mellyen szabadon járhat ide 's tova, sokat mozog elé 's hátra. A' nevezett Biztos meghívatta egyszer, hogy mennyen hozzá ebédre, de ez nem fogadta-el a' hívását.

Az öreg *Lafayettéről*, ki a' Bonaparte első Császárkodása alatt úgy elhalgatott volt hogy azt is alig lehetett felőlle tudni, hogy él-e vagy meghalt, hanem az ő *Elbából* lett visszaterése után a' világ' piatziára ismét kiállott vala, azt írják, hogy a' mostani képviselői választás' alkalmatosságával kevésbe múlt-el, hogy a' *Sequana* 's *Marne* departament' választói az egygyik kerületnek Candidatusává nem választották. Csak egy voksra lett volna még szüksége.

B e t s.

Azokat a' jó forma summákból álló nyereségeket, mellyek a' *Hlubosch* nevű uradalom nagy lottériájával összekapcsolatva 's az első versbéli sorsvonásokra határozotva valának, e' hónap 19-dik napján az itt következő számok nyerték-el: —

A'	80,473	szám	nyert	100,000	F.tot.
—	106,266	—	—	80,000	—
—	2495	—	—	60,000	—
—	82,500	—	—	40,000	—
—	17,615	—	—	20,000	—
—	46,234	—	—	15,000	—
—	50,537	—	—	10,000	—
—	53,117	—	—	5,000	—

Magának ezen nagy Uradalomnak 's több más vagyionoknak elnyerése, Nov. 30-dik napján esik-meg.

Okt. 18-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltózáradulában 325 5/8 forintot,
— egy Császári aranyért — fl. — kr. — egy Hollandus Aranyért — fl. — kr.

Okt. 19-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltózáradulában 325 1/2 forintot,
— egy Császári aranyért — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.

Okt. 21-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltózáradulában 325 1/4 forintot. —
egy Császári aranyért. — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr. adtak —

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Nagy Berkihöl Somogy Varmegyében. — September 28-dik napján Méltóságos Gróf Ladányi Smideg László Tsászári Királyi Kamarás Urbetses életét 73-dik esztendejében guta-ütés által elvégezte. Holt tetemei illendő szomorú tisztelettel a' Familia kriptájába tétettek, Fő Tiszt. Babits Prépost 's Veszprémi Kanonok által. Halotti pompája későbbben fog következni. Ezen boldogult Grófnak nagy hazafisága, igaz keresztényi élete, az ügyefogyottak eránt mindenkori bőkezősége, alattvalóihoz valóóságos atyai szeretete, 's minden nemü és rendü ember társaihoz igaz-szívúsége annál fájdalmasabbá tészik az ő halálát, mennél ritkább ennyi 's illy nagy erköltsi jóságokat együtt találni. A' köz tisztelet mindenkor áldani fogja az ő emlékezetét.

Gróf Károlyi Lajos második szülöttnek, és Gróf Waldstein József Uraknak utazásaikról e'képpen tudósítatunk. — Ezen nagy reménységü Ifjú Urak Sept. 13-án a' magok' Felső Magyar országi tudományos ezélből folytatott útjukban Liptó Varmegyébe Sz. Miklóstra érkeztek. Késérőik valának Dr. Tehel Lajos Ur szorgalmatos Természet vizsgáló, 's a' Magyar Muzeumok egyik Gondviselője; Tisz. 's Tudós Elenyák György Piarista, a' Filozófiának Doktora és Tanítója; és Gábor Ur. Előtte való nap felmentek ezen szemeskedő utazók a' Tátra (Karpát) hegyenek Kriván nevü legmagasabb tsútsára, mellynek széle 9, hossza tsak 12 lábnyi. Ezen tsúts híres Korabinszky Ur meghatározása szerént 1333 öllel magasabb, mint a' középtenger'szine. Illy idő tájban ezen út, ha, nem élet veszedelmével is, legalább nagy terhes fáradsággal szokott öszve kaptsolva lenni: de a' tudományra való vágyódás bátorságot öntött az utazókba, 's nyoltz óra-

kor a' hegytövében lévén tapasztalták, hogy a' Thermometrum a' fagy ponton fellül 7 1/2 grádust mutatott, midön pedig a' hegytetőre jutottak 10 órakor, a' Thermometrum 4 grádusra mutatott. Az ég tiszta volt, 's így a' kilátás gyönyörűséges; ugyan is körül nézhették M. országnak éjszaki határait, Lengyel országnak széleit, 's Krakó és Miszlenicze városokat láthatták, valamint látták a' szomszéd hegyeken azon 2 nagy tókat, mellyek tenger szemeknek neveztetnek; végig látták Liptó Vgyét; 's a' szomszéd vármegyéknek nagy részeit, és midön ezen látományokban gyönyörködnének, szemekbe tűnt az éjszaki hegyeken az a' magában különös ritkaság, hogy 13 vadketskét együtt látnának. Sz. Miklóson minden épületeket, és közönséges Intézeteket szemesen megvizsgáltak, 's megbizonyították, hogy tudai vágyó kívánságok minden tárgyakra újonnan elevenedett. — Azután a' közel lévő Demanovai barlangba is leereszkedtek, és az ég és föld alatt lévő ritkaságok látásával gazdagodván, Hradeknek, 's a' Bányavárosoknak látására tovább indultak.

Ó Cs. K. Felsége az Udvari Hadi Cancellariának megparantsólui méltoztatott, hogy T. N. Somogy vármegye Vice-Ispányának Cs. K. Camerarius Tallian Boldizsár Ó Nagyságának nyilatkoztassa-ki az ő jó hazafui tselekedetével való különös meglegedését, mellyszerént a' tisztelt jóltévő hazafi a' maga 200 mérő gabonából álló és 2300 forintokra betsültetett önként való adományát, tulajdon költségén a' Köpreintzi katona-magazinumba szállította.

A' Fő Méltóságú Nyitrai Püspök Ó Excellentiájának Canonica Visitatiójabeli munkáihoz tartozik továbbá, hogy midön az Ájtatos Oskolabeli Atyák' Collégiuma

mellett elmenne, 's az épület' sok részeiben romlásokat látna, noha beteges állapotban lévén, mégis a' hintajából kiszállott, 's mi-nekutánna mindenekezt megnézegetett volna, meg se' kérettetvén, tsak önnön maga kegyességéből segedelmet ígért az épület ki igazíttatására. Az ő különös Kegyességének bizonyosságául szolgál nemkülömben az is, hogy a' megnevezett iskolákban tanuló 's a' Haza' jövődóbeli Oszlopainak nevedő ifjúság közzül némellyeket esztendőnként járó Stipendiummal tart, és az erköltsök követésében 's tanulásban való vetélkedő buzgóság' felgerjesztetésére, válogatott foglalatú 's drága és gyönyörű kötésű könyveket osztat-ki mindenik iskolában az öt elsőbb Eminensek között, a' tanulásban való szorgalmatosságok' jutalmául. Tartsa-fenn az Isten hosszú időkre a' Hit' 's Haza' diszére.

Fő Méltóságú és Fő Tisztelendő Szabó András Kassai Püspök Úr ő Nagysága September vége felé rekeszté bé a' maga Püspöki Megyéjében hasonlóképpen munkába vett Canonica Visitációját. Ezt ő oly pontossággal 's buzgósággal vitte, hogy az egész Püspöki Megyében egy Plébániát sem mellőzött el, hogy meg nem látogatta, 's figyelemmel meg nem vizsgálta volna. Plébania templomokban ő maga tartotta mindenütt az Oltári Sz. Áldozatot a' maga nyájjáért; azután Hit' dolgában oktatta azt, és a' Bér-málás Szentségét osztotta. Ezt követte az Ekklesia', a' Plébania', a' Fundációk', és az ahoz tartozó Papi Személyek' állapotjáról való vizsgálódás. A' Papság 's a' nép' erköltsiségiről való tudakozódás sem mellőz-tetett-el, a' melly felől való tanátskozás után a' bétsúzó hibáknak és vissza élé-seknek elháríttatásokra szolgáló fogalatos eszközök rendeltettek. Kísérték a' Püspök Urat, az Archidiaconusokon és Vice Archidiaconusokon kívül a' Szolgabírák és Eskudt-jeikkel egyetemben nemkülömben a' földes Urarágok Tisztviselőik. Magok a'

nem katolika vallásokon lévők is mély tisztelettel fogadták mindenütt Püspök Ur Ó Fő Méltóságát.

Ezen végbe vitt munkás foglatossága a' fentisztelt Püspök Urnak annál nagyobb emlékezetre méltó, mennél nehezebb 's bajosabb hivatalos foglatatosságokon ment által egész életében. Viselte ő tudniillik a' Capitularis Vicariátusnál a' Secretariusi hivatalt, a' Seminariumok' Directorságát, a' Theologica Facultas Directorságát, a' Generális Vicariusságot; az Országos Deputátió-nak is a' tudományok dolgában ő volt egyik tagja. Ezelőtt öt esztendővel töltötte-el a' papságban élt 50-dik esztendejét, 's így 'hát már 80 hoz közelít; 's még is ilyen késő élete korában is ily nagy buzgósággal, 's közdítséretre méltó maga felajánlásával járt el ezen fáradságos munkában.

Erdély Ország.

Felséges Urunk kegyelmesen méltoztatott Méltóságos Noptsa Elek urat, ki is tsak kevéssel ennekelőtte mint N. Hunyad Vármegyei Vice-Ispány, az ezen Nagy Fejedelemségbéli Királyi Törvényes Táblához Assessornak neveztetett vala, szép érdemeit és szolgálatbéli tehetőségét tekintvén, a' mindjárt nevezett N. Vármegyének Fő Ispányává nevezni.

Itt Bétsben Gróf Bethleni Bethlen János ő Nagyságát, ki is a' Collorédó Regimentjétől mint Kapitány, önnön kérésére, 's a' Felséges megelegetésnek kinyilatkozatása mellett, rangjának megtartásával, nyúgodalomra bocsáttatott vala, az Erdélyi Felséges Udvari Cancellariához számfelett való Udvari Concipistává, Erdélyben pedig Fő Kormányozó Széki számfelett való Concipistát M. Gyerő Monostori Báró Kemény Miklos ő N.gát, Cs. K. Camerariussá nevezni.

H i r a d á s.

Egy minden Kar-Kor-Nem és Vallás-beli Emberekre nézve *interessans*, avvagy haszonnal mulattató Kézírás került mostanság kezemhez. A' Szent Föld, a' vagy Palestina jelenvaló állapotjának, az elébbe-

ninek is érdeklésével, és az ott lakó 's járó Keresztyének' Vallásos foglalatosságaik' és a' Törökök' némelly Politikai rendtartásaik' előadása mellett készült leirajzolását foglalja az magában. Maundrell Henrik Úrnak elebb Anglus, azután pedig Német nyelven kijött utazásbeli leirása szerént, némelly más tudós Utazók' írásaiból is vett kihívítésekkel, több esztendőök előtt készítette azt Magyar nyelven Tek. Ns. Borsod és Heves Vármegyék Táblabírája Idősb Szoógh Sámuel Úr, 's én azon Úrnak meg-egyezésével a' Magyar Világ eleibe kívánom azt bocsátani. De a' mostani szűk idő miatt, módomban nintsen, hogy a' béli közhasznú tzelomnak ez által magamtól megfelelhessenek. Ezért kéntelenítették a' Munkát, előfizetések, a' vagy *Praenumeratio*ok alá bocsátani, és az Előfizetők számanak megtudásától annak nyomtatását felfüggeszteni. Mellynek is megtudhatását az itt Miskoltzon folyó esztendőbéli December 16 dik napján tartandó Országos Vásárnak idejére reménylvén; annak akkor leendő vételével azon leszek, hogy a' Munkán a' közelébb jövő esztendőbéli Juliánna Napján ugyan Miskoltzon tartandó Országos Vásárra által eshessenek: 's akkor azok, kik a' Nyomtatványokat egyenesen az én Kezemből venni kívánják, azokat töllem hiba nélkül, azok pedig, kik inkább Pesten, vagy Debreczenben által venni szándékoznak, az oda való Szent József és Sz. György napi Vásárookra pontosan megkaphassák.

A' mi a' Nyomtatványok árrát nézi: tehát a' Könyv tsinos papiroson 's hasonló berűkkel nyomtatva legkönnyebb számitással 15, árkusokból fogván állani; mint hogy a' ki adásban a' tzel nem más hanem egyedül a' Magyarúl olvasni kedvellőknek haszonnal lehető gyönyörködtetése: ehez képest, ha bár az Előfizetők száma öt, vagy tsak négy száznál többre nem fogna is telni, azokra nézve egy egy Nyomtatványnak árra váltó tzedulaszerent, 1 Rhf és 30 kr. leszen.

Egyébb aránt egy olly Tartománynak és Környékeinek előadását tárgyazvan a' Munka, mellyben a' Keresztyénségnek Felállitoja az ő Váltásbéli foglalatosságait telyesítette, és a' mellynek mostani bitangolójától ohajtott visszaszerezéséért a' Keresztyének eleitől fogva annyi vért ontottak, sőt tsak tsupa megláthatásaért is olly sokat fáradtak, és költöttek-; 's e' mellett, egy ollyan kéz által lévén annak leirása Magyar köntösbe öltöztetve, mellynek tiszta Magyarsága az általa hajdan kibatsátott *Kodrusból*, és más aprolékos Munkákból esmeretes lehet: innen én a' szokott előre való ditséréssel felhagyván, egyedül azt látom szükségesnek, hogy az Előfizetők' neveit, azoknak fizetések' beszédőjit, 's az őket illetendő Nyomtatványok' általadójit, mint a' végett általam ennél fogva, a' bé vett szokás szerént, fáradságokért, 's a' nállok magokat jelentendő Előfizetők' Neveiknek, és azoktól béveendő Előfizetéseknek általok annak idejében 's pontosan hozzám leendő küldetéséért, a' vagy a' helyben találtatható Királyi Cassabéli Hivatalok által az ide való Királyi Só Tisztséghez eszközöltethető assignaltatásáért minden tizedik Nyomtatványnak nekik való ajánlásával, illendően meg kért Urakat ki nevezem. u. m. leszenek azok.

Budánn Tek. Bikfalvi Falka Samuel, Gravenz. — *Debreczenben*. Esküdt Barta István, Könyváros. — *Györben*. Tek. Laky Sámuel, Notarius. — *Gyulán* Bakay János, Könyvkötő. — *N. Váradon*. Cserepes Jonathan, Könyvkötő, — *Pesten*. Eggenberger. Könyváros, — *Rév Komáromban*. Töltesy István. Könyvkötő, — *Holdmező Vársárhelyen*. Sárosi Bénéjámín Könyvkötő. — *Erdélyben Kolosváron*. Gudmon János Könyváros, — *M. Vársárhelyen*. Debretzeni István, Könyvkötő Urak.

Költ Miskoltzon 7-dik Oktob. 1816.

Ns. Szigethy Mihály
Cs. Kir. Privil. Typographus által.